

Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Кафедра публічного управління та адміністрування

М.П. Баран

ЗБІРНИК СИТУАЦІЙНИХ ЗАДАЧ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ІЗ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ»

для слухачів
магістратури за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»
та системи підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб
місцевого самоврядування

Івано-Франківськ

2020

УДК 351: 343.3

Б 24

Рецензенти:

Красій Марія Омелянівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування

Івашків Михайло Степанович, юрисконсульт Місцевої асоціації органів місцевого самоврядування «Агенція розвитку об'єднаних територіальних громад Прикарпаття»

Рекомендовано до друку

рішенням кафедри публічного управління та адміністрування

*Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу
(протокол № 4 від 7 лютого 2020 р.)*

Баран М. П

Б 24 Запобігання корупції: збірник ситуаційних задач для практичних занять. Івано-Франківськ: підпр. Голіней О.М., 2020. 20 с.

Збірник ситуаційних задач розроблений на основі навчального плану підготовки магістрів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» Інституту гуманітарної підготовки та державного управління Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

У пропонованому збірнику ситуаційних задач зібрано ситуації з практичної діяльності державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, які висвітлюють питання запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, правил етичної поведінки, фінансового контролю, захисту викривачів та ін.

Збірник ситуаційних задач рекомендовано для використання на практичних заняттях з дисципліни «Запобігання корупції» з метою набуття навичок ефективного реагування на ситуації, пов'язані із запобіганням корупції й для системи підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування з питань запобігання корупції.

© Баран М. П.

© Голіней, 2020

ПЕРЕДМОВА

Мусимо вчити наших людей не підтримувати корупцію. Я сміюся, коли чую про великі державні програми, про законодавчу боротьбу з корупцією. Все це сміх! Що таке корупція? Це – гріх. А жоден гріх законом не поборете. Це треба виховувати.

Любомир Гузар

Важко не погодитися з Любомиром Гузарем. Змінюється законодавство – від Законів України «Про боротьбу з корупцією» (1995р.), «Про засади запобігання і протидії корупції» (2011 р.) до Закону України «Про запобігання корупції» (2014 р.), але ситуація в Україні не змінюється – корупція залишається проблемою, яка потребує першочергового вирішення.

Як бачимо – вдосконалення нормативної бази, створення інституцій антикорупційного спрямування (Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро України, Національна рада з питань антикорупційної політики, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Національна поліція України, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Державне бюро розслідувань, Антикорупційний суд України та ін.) не забезпечують зниження рівня корупції в українському суспільстві.

В чому ж причина такої корумпованості українського суспільства? Причини корупції слід відшукувати в самій суспільній організації людського співіснування, яка безперервно відтворює різноманітні чинники управлінського, ідеологічного, політичного, економічного, соціального, культурного, етнонаціонального, психологічного характеру, які породжують корупцію та у кінцевому результаті продукують руйнівні для України політичні, економічні та соціальні наслідки.

Мета написання збірника ситуаційних задач полягає в необхідності набуття слухачами навичок практичного застосування Закону України «Про запобігання корупції», виявлення корупційних ризиків й моделювання антикорупційних заходів.

За результатами роботи на практичних заняттях слухачі повинні на основі знань нормативно-правового законодавства з питань запобігання корупції, повноважень антикорупційних органів в Україні, аспектів функціонування уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції, видів відповідальності за корупційні діяння, основ антикорупційної стратегії; організаційних засад протидії корупції, можливостей залучення громадськості до антикорупційної діяльності, застосування шляхів та умов практичної реалізації правил етичної поведінки, процедури подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування

вміти:

- самостійно орієнтуватися в системі чинного антикорупційного законодавства та застосувати його положення на практиці;
- аналізувати стан та перспективи запобігання та протидії корупції;
- розробляти заходи щодо запобігання корупційним правопорушенням на місцевому рівні;
- застосовувати норми антикорупційного законодавства до регулювання конкретних практичних ситуацій на публічній службі;

- користуватися Єдиним державним реєстром декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування та ін.

Відтак, без антикорупційної освіти та вмінь практичного застосування основ антикорупційного законодавства неможливо подолати ганебне явище корупції в українському суспільстві. У пропонованому збірнику ситуаційних задач зібрано ситуації з практичної діяльності державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, які висвітлюють питання запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, правил етичної поведінки, фінансового контролю, захисту викривачів та ін.

Збірник ситуаційних задач рекомендовано для використання на практичних заняттях з дисципліни «Запобігання корупції» для слухачів магістратури за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» та системи підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого з метою набуття навичок ефективного реагування на ситуації, пов'язані із запобіганням корупції.

СИТУАЦІЙНІ ЗАДАЧІ

Задача 1.

Вам стало відомо про конфлікт інтересів підлеглої особи.

Підготуйте та обґрунтуйте план заходів щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів підлеглої особи.

Задача 2.

Вам стало відомо, що за надання послуги, передбаченої посадовою інструкцією і положенням про підрозділ, працівник райдержадміністрації може зажадати від відвідувача надання йому неправомірної вигоди.

Яку модель поведінки оберете Ви? Зважаючи на норми Закону України «Про запобігання корупції» розробіть заходи щодо запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними.

Задача 3.

Ви помітили, що працівник райдержадміністрації використовує закріплене за ним майно для особистих потреб.

Яку модель поведінки оберете Ви? Зважаючи на норми Закону України «Про запобігання корупції» розробіть заходи щодо запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням

Задача 4.

Співробітнику ОДА доручили підготувати замовлення на передплатні видання (газети та журнали) для міністерства. Видавець одного журналу організовує безліч рекламних акцій для передплатників цього видання. В одній із таких рекламних акцій пропонується приз: проживання в нещодавно відкритому готелі зі СПА-салонем протягом семи днів плюс відвідування СПА-салону. Приз пропонують представнику ОДА, який організував передплату.

1. Дайте оцінку ситуації, що склалася. Чи можна стверджувати, що тут є конфлікт інтересів?
2. Як би Ви вчинили в цій ситуації виходячи з моделі прийняття етичних рішень?

Задача 5.

До Вас звернувся Ваш близький родич з проханням надати послугу, яка належить до кола Ваших посадових обов'язків.

Які кроки будуть здійснені Вами для задоволення звернення громадянина і уникнення конфлікту інтересів?

Задача 6.

Працівник структурного підрозділу обласної державної адміністрації, який здійснює регулярні поїздки на засідання робочих груп Європейської Комісії в Брюсселі та інших містах Європи, отримує запрошення від туристичної фірми на відкриття нового авіарейсу до Відня. У запрошенні сказано, що на відкритті будуть присутні лояльні клієнти туристичної фірми. До програми відкриття включені квитки на літак до Відня в обидва кінці у бізнес-класі, повний пансіон, проживання у п'ятизірковому готелі та прийом у концертному залі у Відні. Усі витрати за програмою оплачуються туристичною фірмою. Цей працівник користувався послугами туристичної фірми для польотів у відрядження та в особистих цілях.

1. Дайте оцінку ситуації, що склалася. Чи можна стверджувати, що тут є конфлікт інтересів?
2. Як би Ви вчинили в цій ситуації, виходячи з моделі прийняття етичних рішень?

Задача 7.

Відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» державні службовці зобов'язані щорічно подавати декларацію. Держслужбовцям необхідно декларувати об'єкти нерухомості, об'єкти незавершеного будівництва, цінне рухоме майно (крім транспортних засобів), транспортні засоби, цінні папери, корпоративні права, нематеріальні активи, доходи, у тому числі подарунки, грошові активи та іншу інформацію щодо себе та членів сім'ї, а також надавати відомості про джерело отримання коштів. За невиконання цієї вимоги передбачаються притягнення до кримінальної, адміністративної відповідальності в установленому законом порядку.

1. Які наслідки для подолання корупції, як позитивні, так і негативні, на Вашу думку, тягне за собою притягнення до відповідальності? Наскільки, на Вашу думку, вимога декларування є ефективним інструментом протидії корупції?
2. Запропонуйте способи сприяння зниженню рівня корупції на державній службі?

Задача 8.

Реалізація засад державної антикорупційної політики є одним із першочергових завдань публічних службовців.

Запропонуйте необхідні заходи щодо запобігання корупційним ризикам у діяльності структурного підрозділу в якому Ви працюєте.

Задача 9.

Запропонуйте заходи, які можливо вжити в межах відповідних посадових повноважень з метою зниження рівня корупційних ризиків або запобігання проявам корупції в органах державної влади області.

При цьому:

1. Зазначте проблемні питання, на вирішення яких буде спрямована реалізація заходів.
2. Визначте учасників втілення заходів (у тому числі громадського сектору суспільних відносин), а також їх функції.

Задача 10.

Особа 1 є посадовою особою державного підприємства, у підпорядкуванні якої працює Особа 2. Вказані особи були подружжям і на даний час вони розлучені (ініціатором розлучення була Особа 1), тобто в минулому їх пов'язували сімейні стосунки. Особа 1, почувавши провину перед Особою 2 за розлучення, при прийнятті рішень розпорядчого характеру Особу 2 ставить в більш привілейоване становище, аніж інших працівників (призначає найбільший розмір премій, при формуванні графіку відпусток в першу чергу враховує побажання щодо відпустки Особи 2, при розподілі доручень серед працівників підприємства, найлегші доручення надає Особі 2 тощо).

1. Чи є ОСОБА 1 ТА ОСОБА 2 суб'єктами, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції»?
2. Дайте оцінку ситуації, що склалася. Чи можна стверджувати, що тут є конфлікт інтересів?
3. Як би Ви вчинили в цій ситуації виходячи з моделі прийняття етичних рішень?

Задача 11.

Ви є безпосереднім керівником, якому стало відомо про конфлікт інтересів підлеглої особи.

1. Які заходи Ви зобов'язані вжити відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»? Обґрунтуйте план заходів щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів підлеглої особи.

Задача 12.

Викривач, за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомив про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень в об'єднаній територіальній громаді (ОТГ) одного з районів Івано-Франківської області. Після чого в ОТГ викривачеві створено низку умов, які негативно впливають на виконання службових повноважень: моббінг, систематичні перевірки виконання повноважень, заміна комп'ютера на старий тощо.

1. Чи порушено в ОТГ норми Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривача? Обґрунтуйте.
2. Перелічіть гарантії захисту трудових прав викривача відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»

Задача 13.

ОСОБА_1 відповідно до рішення I сесії VII демократичного скликання Ценявської сільської ради Коломийського району № 1-1/2017 від 09.11.2017 року обраний сільським депутатом с. Ценява Коломийського району, Івано-Франківської області.

Жителька с. Ценява, Коломийського району ОСОБА_2, яка є дружиною депутата ОСОБА_1 звернулась із заявою до Ценявської сільської ради про затвердження проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки площею 0,1720 га, для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд в АДРЕСА_2.

ОСОБА_1 будучи депутатом Ценявської сільської ради, достовірно знаючи, що вищевказана заява його дружини ОСОБА_2 буде розглядатись на другому пленарному засіданні восьмої сесії сьомого демократичного скликання Ценявської сільської ради, на якій ОСОБА_1 голосував особисто за позитивний розгляд заяви своєї дружини ОСОБА_2.

Рішенням другого пленарного засідання восьмої сесії сьомого демократичного скликання Ценявської сільської ради № 88-УНІ/2018 від 23.12.2018 р. ОСОБА_2 передано у власність земельну ділянку для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд кадастровий номер НОМЕР_1 в АДРЕСА_2, загальною площею 0,1720 га, в тому числі: багаторічні насадження 0,0740 га; прибудинкова територія

0,0682 га; під будівлями 0,0298 га.

1. Чи є ОСОБА_1 суб'єктом на якого поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції»? Обґрунтуйте .
2. Яку норму Закону України «Про запобігання корупції» порушив ОСОБА_1?
3. Чи буде ОСОБУ _1 притягнуто до відповідальності? Якщо так, то до якої?
4. Які дії повинна була вчинити ОСОБА_1, щоб уникнути відповідальності за вчинення корупційного правопорушення?
5. Чи буде в судовому порядку скасоване рішення сесії Ценявської сільської ради?

Задача 14.

ОСОБА_1, будучи депутатом Вільшаницької сільської ради Тисменицького району Івано-Франківської області, достовірно знаючи, що заява його матері ОСОБА_2 про затвердження проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки та заява його рідного брата ОСОБА_3 про затвердження технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки будуть розглядатись на 23 сесії Вільшаницької сільської ради 6 демократичного скликання. 04.07.2017 р. та 24.07.2017 р. ОСОБА_1 як депутат сільської ради прийняв участь у проведенні 23 сесії Вільшаницької сільської ради, на якій голосував особисто за позитивний розгляд заяв своєї матері та свого рідного брата. Рішенням від 04.07.2017 р. 23 сесії Вільшаницької сільської

ради 6 демократичного скликання затверджено проект землеустрою щодо відведення земельної ділянки ОСОБА_2 для ведення особистого селянського господарства площею 0,4206 га в урочищі «Рутка». Рішенням від 24.07.2016 р. 23 сесії Вільшаницької сільської ради 6 демократичного скликання затверджено технічну документацію із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки в натурі ОСОБА_3 для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель та споруд площею 0,25 га і для ведення особистого селянського господарства площею 0,2808 га.

1. Чи є ОСОБА_1 суб'єктом на якого поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції»? Обґрунтуйте.
2. Яку норму Закону України «Про запобігання корупції» порушила ОСОБА_1?
3. Чи буде ОСОБУ_1 притягнуто до відповідальності? Якщо так, то до якої?
4. Які дії повинна була вчинити ОСОБА_1, щоб уникнути відповідальності за вчинення корупційного правопорушення?
5. Чи буде в судовому порядку скасоване рішення сесії Вільшаницької сільської ради?

Задача 15.

Заступник начальника управління Київської міської державної адміністрації ОСОБА 1, державний службовець категорії Б, 25 вересня 2019 року отримав подарунок (електронну книжку RocketBook Basic 911 вартістю 9500 грн.) від свого брата ОСОБИ 2, який працює заступником голови однієї із районних державних адміністрації м. Києва.

26 вересня 2019 року ОСОБА 1 отримав на день народження подарунок (годинник вартістю 5555 грн.) від співробітників свого управління – ОСОБИ 3, ОСОБИ 4 та ОСОБИ 5, держслужбовці категорії В.

1. Визначте, чи є ОСОБИ 1-5 є суб'єктами, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції».

2. Встановіть, чи містять діяння ОСОБИ 1 ознаки корупційного правопорушення. Обґрунтуйте.

3. Визначте, чи порушено обмеження, встановлені Законом України «Про запобігання корупції» ОСОБАМИ 1-5. Обґрунтуйте.

4. Яку відповідальність може потягнути за собою порушення цих обмежень? Обґрунтуйте.

Задача 16.

Між ОСОБОЮ 1 та Банком ХХХ укладено кредитний договір №1111. Дружина ОСОБИ 1 – ОСОБА 2, державний службовець категорії Б, при поданні щорічної декларації жодним чином не вказала про боргові зобов'язання її чоловіка – ОСОБИ 1 за кредитним договором №1111 на суму 6000000 грн. Листи-вимоги про сплату заборгованості були отримані ОСОБОЮ 2 15.03.2018, однак залишилися невиконаними.

1. Визначте, чи є ОСОБА 2 суб'єктом відповідальності за корупційні правопорушення. Обґрунтуйте, посилаючись на норму Закону України «Про запобігання корупції».
2. Визначте, чи порушено вимоги фінансового контролю, встановлені Законом України «Про запобігання корупції». Обґрунтуйте.
3. Чи буде притягнута ОСОБА 2 до відповідальності? Якщо так, то до якої?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23.11.1993 р. № 3782-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>
2. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
4. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
6. Наказ Національного агентства України з питань державної служби «Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16>
7. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції». Київ: Ваіте, 2018 / Наук. ред. Хавронюк М.І. 472 с.
8. Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/>
9. Національне антикорупційне бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/>
10. Сприйняття корупції. URL: https://ti-ukraine.org/ti_format/doslidzhennya/cpi/
11. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 40-44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Підписано до друку 15.06.2020.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура "Times New Roman". Ум. друк арк. 0,6
Наклад 300 пр. Зам. № 42 від 15.06.2020.

Друк: підприємець Голіней О. М.
76000, Україна, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 128.